

การพัฒนาารูปแบบการขับเคลื่อนเปิดเรียนแบบ On Site ในสถานการณ์การระบาดของโรค โควิด-19 ตามมาตรการ Sandbox Safety Zone in School : กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส

THE DEVELOPMENT OF AN ON-SITE LEARNING MODEL DURING COVID-19 PANDEMIC UNDER SANDBOX SAFETY ZONE IN SCHOOL: A CASE STUDY OF NARATHIWAT PROVINCE.

ลุดพี สะมะแอ¹, อรศิริ ประสานสงฆ์¹, ยามีละ มุซอ², รอยัน หะยิมะเย็ง², โสภา ทองเมือง³, อุไซมะห์ กือเต็ง³

¹ ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา, ² สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส, ³ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส

การระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้สถานศึกษาต้องปิดและปรับรูปแบบการเรียนการสอน โดยงดการเรียนการสอนแบบ On Site เพื่อลดการรวมตัวของคนกลุ่มมากป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตามมาตรการของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากการใช้รูปแบบการสอนข้างต้นพบปัญหามากมาย โดยเฉพาะจังหวัดนราธิวาสที่มีสภาพภูมิประเทศเป็นป่าเขา มีปัญหาความยากจน และปัญหาความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) ที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของประเทศ ส่งผลต่อการเข้าเรียนเนื่องจากปัญหาการขาดอุปกรณ์ที่จะเข้าถึงการศึกษา สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความชำนาญในการใช้งานของครูและเด็กนักเรียน อีกทั้งภาระต่างๆต้องไปตกอยู่กับผู้ปกครอง จนเกิดปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ทำความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขจัดหาวิธีการเพื่อขับเคลื่อนการเปิดเรียนแบบ On Site ภายใต้มาตรการ “Sandbox Safety Zone in School”

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเปิดเรียนแบบ On Site เพื่อพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนเปิดเรียนแบบ On Site และประเมินผลการใช้รูปแบบฯ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้การวิจัยพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จากภาคการศึกษา สาธารณสุข และการปกครอง จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ครูหรือผู้บริหารจากโรงเรียนที่สามารถเปิด On Site ได้ จำนวน 100 คน ใช้เวลาดำเนินการวิจัย 6 เดือน (ตุลาคม พ.ศ.2564-มีนาคม พ.ศ.2565) แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 วรรบ ดังนี้

วรรบที่ 1 (ตุลาคม พ.ศ.2564 - มกราคม พ.ศ. 2565) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ชี้แจงแผน ประชุมวางแผนร่วมกับผู้ร่วมวิจัยตามมาตรการ Sandbox Safety Zone in School
- 2) ชี้แจงปฏิบัติ ปฏิบัติตามแผนรูปแบบการขับเคลื่อนเปิดเรียน On Site ที่พัฒนา

3) ชั้นสังเกต สังเกตจากจำนวนโรงเรียนที่สามารถเปิด On Site และถอดบทเรียนจากปัญหาอุปสรรค การดำเนินงาน

4) ชั้นสะท้อนผล ประชุมสะท้อนผล วิเคราะห์สรุปผลปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในวงรอบ ที่ 2

วงรอบที่ 2 (กุมภาพันธ์ พ.ศ.2565 - เมษายน พ.ศ. 2565) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

5) ชั้นวางแผนใหม่ ร่วมประชุมวางแผนปรับแก้ไขรูปแบบการขับเคลื่อนเปิดเรียนแบบ On Site จาก ปัญหาที่พบในการดำเนินงานวงรอบที่ 1

6) ชั้นปฏิบัติใหม่ ปฏิบัติตามแผนรูปแบบการขับเคลื่อนเปิดเรียน On Site ที่ปรับปรุง

7) ชั้นสังเกตใหม่ สังเกตจากจำนวนโรงเรียนที่สามารถเปิด On Site และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจาก แบบสอบถามความพึงพอใจและการสัมภาษณ์เชิงลึก

8) ชั้นสะท้อนผลใหม่ สะท้อนผลให้ผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนแต่ละโรงเรียนร่วมกัน วิเคราะห์ และสรุปผลการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่นๆไม่ใช่แบบเดิม (On Site) ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน รวมถึงความชำนาญต่อการใช้สื่อเทคโนโลยี รูปแบบการขับเคลื่อนเปิดเรียนแบบ On Site ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ตามมาตรการ Sandbox Safety Zone in School อาศัยการมีส่วนร่วมของ 3 ภาคส่วน คือ 1)ภาคสาธารณสุข กำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยของสถานที่ และบุคคลที่ใช้โดยใช้ TSC+, TST การบริการฉีดวัคซีน การสนับสนุนชุดตรวจ ATK บุคลากรในการตรวจและให้ความรู้ และร่วมวางแผน แผนเผชิญเหตุ 2)ภาคการศึกษาให้ความร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด และขับเคลื่อนการรับ วัคซีนของครู บุคลากร นักเรียนและผู้ปกครองให้เป็นไปตามเกณฑ์ 3)ภาคการปกครอง ขับเคลื่อนการรับวัคซีน ของชุมชนที่ตั้งของโรงเรียน และร่วมติดตามประเมินการขับเคลื่อนการดำเนินงานเปิดเรียนแบบ On Site ใน พื้นที่รับผิดชอบ การใช้รูปแบบการขับเคลื่อนเปิดเรียนแบบ On Site ที่พัฒนาขึ้น ทำให้โรงเรียนในจังหวัด นราธิวาสสามารถเปิดเรียนแบบ On Site ได้ร้อยละ 84.95 โดยเปิดในวงรอบที่ 1 จำนวน 307 โรงเรียน และ วงรอบที่ 2 จำนวน 122 โรงเรียน และความพึงพอใจของโรงเรียนใช้รูปแบบการขับเคลื่อนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$, $SD=.21$)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถพัฒนารูปแบบขับเคลื่อนเปิดเรียนแบบ On Site ที่มีความเหมาะสมกับ พื้นที่ และควรนำไปประยุกต์ใช้ขับเคลื่อนการเปิดเรียนในรูปแบบ On Site ในพื้นที่อื่น ๆตามความเหมาะสม ของพื้นที่ และปรับเปลี่ยนรูปแบบตามสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วงเวลานั้น

คำสำคัญ: เปิดเรียนแบบ On Site, Sandbox Safety Zone in School